

Nr 183

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående en administrativ samordning beträffande anslagsgivningen till det frivilliga ungdomsarbetet m. m. *

(2:a avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Georg Pettersson* och *Gunnar Berg* (I: 252) samt den andra inom andra kammaren av fröken *Sandell* och fru *Holmqvist* (II: 185), har hemställts, att riksdagen måtte föreslå Kungl. Maj:t att en utredning tillsättes med uppdrag att snabbt framlägga förslag dels rörande en administrativ samordning av den statliga anslagsgivningen till frivilligt ungdomsarbete, dels rörande skapandet av ett permanent samarbetsorgan mellan statsmakterna och ungdomsorganisationerna.

I motionerna har anförts följande.

Det välorganiserade ungdomsfostrande arbete, som utföres inom ramen för frivilliga strävanden, erhåller samhällsstöd dels från staten och dels från kommunerna. Det statliga stödet till detta arbete har i stor utsträckning visat sig vara normerande även för de kommunala bidragen. De väsentliga statliga anslagsrubrikerna i detta sammanhang, som tillkommit vid skilda tidpunkter och med delvis skilda motiveringar, synes vara följande:

Under åttonde huvudtiteln:

Bidrag till verksamheten vid hemgårdar
Utbildning av ungdomsledare
Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet
Bidrag till instruktörsverksamhet inom ungdomsorganisationer

Under tionde huvudtiteln:

Avsättning till fonden för idrottens främjande
Avsättning till fonden för friluftslivets främjande
Avsättning till lotterimedelsfonden (delvis).

Enligt vår mening torde tiden vara mogen för en samordning av den statliga anslagsgivningen till det ungdomsfostrande arbete, som vid hemmens och skolans sida — och detta förtjänar framhållas: ofta i intimt samarbete med nämnda samhällsinstitutioner — utföres av fritt och frivilligt arbetande organisationer. Genom en sådan samordning torde bidragsgrunderna till skilda organisationer och organisationsformer efter hand kunna göras mera enhetliga och en överblick vinnas rörande de statliga stödåtgärdernas ändamålsenlighet.

Den föreslagna samordningen synes oss kunna garantera ett effektivt och ändamålsenligt utnyttjande av de statliga resurser, som ställes till de fri-

villiga organisationernas förfogande. Det är motionärernas mening, att en sådan effektivisering i dagens läge först bör ske, innan en eventuell utbyggnad av denna anslagsgivning äger rum. En sådan samordning torde utan olägenhet kunna ske inom ramen för de administrativa resurser, som de olika anslagsformerna nu kräver. Om handläggningen av den samlade bidragsgivningen sker inom något centralt ämbetsverk torde rentav besparingar kunna göras.

Givetvis bör organisationerna beredas insyn och medinflytande i den statliga anslagsgivningen. Vi får i detta sammanhang hänvisa till de skilda förslag, som i detta hänseende framlagts av 1955 års ungdomsutredning i SOU 1956: 42 och av 1955 års idrotts- och friluftsutredning i SOU 1957: 41; ävenledes får motionärerna erinra om utformningen av de fria sammanslutningarnas medengagemang i anslutning till jämförlig statlig anslagsgivning i Norge.

I en inom *skolöverstyrelsen* utarbetad PM, som under hand tillställts utskottet, har överstyrelsen tillstyrkt det i motionen framlagda förslaget. Överstyrelsen har därvid framhållit, att alla de i motionen nämnda anslagen jämte vissa andra förekommande anslag — t. ex. från de statliga anslagen till nykterhetsfrämjande verksamhet, från arvsfonden, statens nämnd för samlingslokaler och lotterimedelsfonden — utgör värdefulla bidrag till främjandet av det fria och frivilliga ungdomsarbetets allmänna fostran. Den splittring som kännetecknar denna statliga bidragsgivning är emellertid iögonenfallande, och den splittrade handläggningen medför, att delvis oförenliga normer reglerar den statliga anslagsfördelningen.

Statsbidragens effekt är dock enligt överstyrelsens mening långt större än de utgående beloppen ger vid handen, vilket beror på att statsbidragen blivit normerande för kommunernas anslagsgivning. Det kommunala stödet till frivilligt ungdomsfostrande arbete handläggs emellertid också i regel av flera olika styrelser och nämnder. Då enhetlig målsättning saknas, når den lokalkommunala anslagsgivningen inte den effekt som den under andra omständigheter skulle uppnå.

En samordning av den statliga anslagsgivningen framstår för överstyrelsen som en ytterst betydelsefull och angelägen åtgärd. Utan tvekan skulle en samplanering av de statliga stödåtgärderna medföra, att tillgängliga resurser utnyttjades bättre och att en för arbetets främjande enhetlig målsättning kunde upprätthållas. Avgörande för det ungdomsfostrande arbetets effekt och genomslagskraft vore givetvis, om en anda av förståelse och förtroendefullt samarbete kunde växa fram mellan de statliga organ som handlägger anslagsgivningen och ungdomssammanslutningarna.

Olika tänkbara lösningar av ett permanent samarbete mellan statliga myndigheter och frivilligt arbete borde snarast övervägas. Enligt skolöverstyrelsens mening borde en statens ungdomsnämnd snarast tillsättas på sätt som föreslagits av 1955 års ungdomsutredning.

I ett den 10 november 1959 framlagt betänkande *Ungdomsbrottslighet* (SOU 1959:37) har av chefen för justitiedepartementet jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 16 november 1957 tillkallade sakkunniga även berört det ungdomsfostrande arbete, som utföres inom de ideella ungdomsorganisationerna, särskilt fritidsgruppsverksamheten. Stödet till ungdomens föreningsliv och fritidsverksamhet är från det allmännas synpunkt en både effektiv och ekonomiskt fördelaktig förebyggande åtgärd i kampen mot ungdomsbrottsligheten. Ökade insatser från samhällets sida anses därför av de sakkunniga nödvändiga för att organisationerna på ett tillfredsställande sätt skall kunna lösa ledar- och lokalfrågorna.

För att samordna de åtgärder som samhället förbereder eller vidtager i anledning av ungdomsbrottsligheten och för att över huvud taget främja en effektivisering av samhällets åtgärder mot denna föreslår de sakkunniga inrättande av ett centralt rådgivande organ, förslagsvis benämnt statens ungdomsråd.

Utskottet finner det i motionerna gjorda yrkandet beaktansvärt. Utskottet förutsätter att Kungl. Maj:t i samband med behandlingen av ovan nämnda betänkande om ungdomsbrottslighet eller i annat lämpligt sammanhang vidtager åtgärder i av motionärerna angiven riktning.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 252 och II: 185, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anför.

Stockholm den 1 december 1959

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Närvarande: se under utlåtandet nr 182.